TEOZOFIJA

ZAGREB JUGOSLAVIJA

God. III. Juni - Juli 1930. Br. 5.

Sadržaj

Contents

Psihoanalizujte se sami!

Mnogo se danas govori o psiho-analizi, koja je vrlo dobra; ali jeste li već ikada na to pomislili, da ne trebate analitičara koji će vas psiho-analizirati? Zašto se ne biste sami psiho-analizovali? Pokušajte to, i prištedite si novac za radio. Idite u zeleno polje pod koje drvo, ili ako ne možete izaći iz grada, čekajte, dok ste sami u kući, te sjednite na udoban stolac. Zatvorite oči, i gledajte u sebe. Počnite sa jučerašnjim danom i podjite natraške do u uspomene svojega najranijega djetinjstva, ili obratno; onako, kako vam je najlakše. Gledajte na sebe kritično i neosobno i nabrojite glasno sa nestrastvenim glasom sve stvari, koje su vas ikada pozledile i kojih se zasramljujete. U mirnom tonu pripovijedajte sve dogodjaje, koji su vas boljeli ili ponizili, ili u kojima vam nije uspjelo raditi na najdivniji način. Diskutirajte sve svoje neuspjehe i slaboće, nemire i nepravednosti, ne žacajući se ničega. Kada ste sve prošli, pokušajte vidjeti razloge, zašto ste tako radili; pokušajte da pronadjete skrivene uzroke u prošlosti, koji su vas na to nagonili. Ako ste bili brutalno iskreni sa sobom, iskusićete iza te sjednice da ste nakupili vanrednu količinu snage i energije. Svi mali virovi u vašoj naravi će se izravnati, te će ona lagano teći sa velikom strujom Života. Činite to češće, dok ne oćatite da se sav potsvjesni stid, ljutina, smetnja i ograničenje slijevaju u jasnom svjetlu razumjevanja. Rezultat će vas iznenaditi.

Moć mišljenja

Njegovo svladavanje i izobrazba

Napisala **Dr Annie Besant.**

(Treći nastavak.)

Glava VI.

Porast misli

Promatranje i njegova vrijednost

Prvi uvjet za ispravno mišljenje jest, potpuno i točno promatranje. Ego, kao spoznavalac, mora da promatra Ego pažljivo i točno, ako hoće, da bude upoznat i sa Egotom sliven.

Drugi zahtjev jest, da je mentalno tijelo sposobno za dojmove i fiksiranje, t. j. da je u stanju, da brzo popušta na utiske i da prihvaćene utiske fiksira.

U razmjeru, kako je točno i pažljivo spoznavalac promatrao, nadalje, kako je osjetljivo i postojano znao držati svoje mentalno tijelo stoji također brzina tempa, kojim se on razvija, kad latentne snage imaju postati aktivnim silama.

Ako spoznavalac nije točno promatrao misaonu sliku ili, ako je mentalno tijelo još nerazvijeno i osjetljivo samo za jače vibracije vanjskog predmeta, pa tako u njemu dolazi samo da nepotpune reprodukcije, onda takav misaoni materijal, nije sposoban i može samo da stvara zabunu. To, što se je najprije postignulo, nije ništa drugo, nego grubi okvir; svi detalji su izbrisani ili manjkaju posvema. Čim mi svoje sposobnosti dalje razvijamo i u svoje mentalno tijelo dalje uvodimo finiju tvar, naći ćemo, da mnogo više u sebe primamo od vanjskog predmeta, nego li u danima nerazvijenosti. Na tom predmetu nalazimo onda mnogo više, nego što smo prije u njemu nalazili.

Uzmimo, da za vrijeme jednog prekrasnog ljetnog dana, stoje u polju dva muža. Jedan od tih muževa, da je nerazvit poljodjelac, seljak. Njegov običaj nije uopće, da promatra prirodu, osim ukoliko se to tiče njegovih usjeva; on gleda prema nebu samo onda, kad hoće znati, dali će biti kiše ili će sjati sunce. Promatranje neba interesira njega samo u toliko, u koliko se odnosi na njegov život i njegovo zanimanje. Drugi od tih muževa, jest umjetnik, genijalan slikar, pun smisla za ljepotu i toliko uvježban, da promatra i uživa u svakoj sjeni, svakoj boji. Seljakovo fizičko, astralno i mentalno tijelo postavljeni su pred taj divni zapad sunca; svi ti nosioci njegove svijesti primaju utiske od tih proizvedenih titraja. Seljak vidi različite boje na nebu i nalazi da izmedju njih ima mnogo crvenila, što mu za sutra obećaje lijepi dan i što bi za njegove usjeve moglo biti dobro ili zlo, već prema tomu. Slikarevo fizičko, astralno i mentalno tijelo izvrgnuti su točno istim pulzacijama, kao i ono seljakovo, no kako posve različit je rezultat! Fini materijal njegovih tjelesa reproducira milijune titraja, koji su mnogo prebrzi i subtilni, a da bi mogli staviti u gibanje grubi materijal seljakovih tjelesa. Njegova slika o sunčanom zapadu razlikuje se prema tomu od one seljakove, kao nebo i zemlja. Nježne boje, u kojima se jedna niansa stapa s drugom; onda ona prozirna modra, ružičasta i zelena boja, kad su osvetljene od zlatnih zraka i protkane divnim crvenilom, — na svemu tom uživa on sa dugotrajnim, promatrajućim pogledom i ushićenim okom. Sva finija nagnuća bude se u njemu, ljubav i zanos prelijevaju se preko toga u strahopočitanju i veselju, da takova divota uopće na svijetu eksistira, te se javljaju misli najvećeg

uzbuđenja, čim se je modificiralo mentalno tijelo pod titrajima, u koje ga je postavio aspekt sunčanog zapada na mentalnoj sferi. *Razlika obostranih slika ne počiva dakle na vanjskim uzrocima, već na različitoj nutarnjoj osjetljivosti.* Ona se nema da traži u vanjskom svijetu, već u različitim sposobnostima, kako da na njih reagira. Ona ne leži u Ne-Egosu, već u Egosu i u njegovim haljinama. Tim raznolikostima odgovara taj dobiveni rezultat; kako malo Ne-Egosa izlijeva se u Jednoga, a kako mnogo u Drugoga!

Ovdje nas iznenađuje jasnoća, kojom nam se prikazuje važnost spoznavaočeva razvoja. Svemir, pun krasota, može da je oko nas, njegovi valovi mogu na nas utjecati sa svih strana, pa ipak ne moraju da za nas eksistiraju. Sve, što se nalazi u duhu Logosa našeg sistema, djeluje na nas i na naše tijelo. *Koliko od tog smo u stanju u sebe primiti, označuje stepenicu našeg razvitka. Što nam je za naše rastenje potrebno, to nije promjena iznan nas, već je promjena u nama.* Sve nam se već pruža, mi treba da samo razvijemo svojstva i da možemo u sebe primati.

Iz toga, što je do sada bilo rečeno, može se razabrati, da točno promatranje čini jedan od elemenata jasnog mišljenja. S tim poslom imamo u fizičkoj sferi započeti, jer tu naše tijelo dolazi u dodir sa Ne-Egosom. Mi se uspinjemo *prama gore*, i sav razvoj počima na nižoj sferi, da može onda preći na višu. U nižim sferama dolazimo s vanjskim svijetom ponajprije u doticaj; od tih se titraji nastavljaju prema gore — ili prema unutra, — kraj čega proizvode nutarnje sile.

Sposobnost točnog promatranja mora dakle da dobije izvjesnu naobrazbu. Većina ljudi hoda po svijetu sa poluzatvorenim očima. Mi to možemo na sebi samima iskušati; treba, da se samo jedared zapitamo, što smo n. pr. promatrali dok smo prolazili jednom ulicom. Možemo se pitati: »što sam promatrao, dok sam prolazio onom ulicom?« Mnogi ljudi nisu promatrali takoreku ništa, ni o čem nisu poveli sa sobom jasnu sliku; drugi će ipak promatrati bar neke stvari, a treći su opet promatrali mnogo stvari. O Houdinovom ocu se priča, da je svog sina tako dugo silio na to, da za vrijeme svojih šetnja po londonskim ulicama, dobro pazi na dućanske izloge, dok nije dotjerao do toga, da je cijeli sadržaj svију izloga, pokraj kojih je prošao, točno, bez zapinjanja nabrojio, nakon što je tek bacio na njih kratak pogled. Normalno dijete i naravan čovjek promatraju oštro, pa se može reći: prema stupnju njihove sposobnosti u promatranju, označuje se mjera njihove inteligencije. Navika jasnog i brzog promatranja ima kod prosječnog čovjeka svoj korjen u jasnom mišljenju. Tko vrlo konfuzno misli, taj je uopće vrlo netačan posmatrač. Od te zasade izuzeti su samo *oni*, kod kojih je inteligencija vrlo visoko razvijena i prema običaju upravljena prama unutra, a tijelo im nije, po gore navedenom načinu, bilo školovano. Na gore postavljeno pitanje dade se također i ovako odgovoriti: »Mislio sam baš na nešto drugo i nisam radi toga pazio«. I taj je odgovor poptuno opravdan, ako je onaj, koji ga je dao, zbilja na nešto važnijeg mislio, nego li na školovanje mentalnog tijela, i naviku na pomno, skrbno promatranje. Takav čovjek bio bi učinio dobro, da je ostao nepažljiv. Ako je naravski onaj, koji tako odgovara, samo kao u snu i bez cilja okolo tumarao, onda je svakako svoje vrijeme još mnogo više potratio, nego da je svu svoju energiju uperio naprama vani.

U duboke misli zadubljen čovjek, čiji je pogled uperen prama unutra, a ne prama vani, ne će paziti na stvari, koje kraj njega prolaze, niti na ono, što se oko njega zbiva. Moguće, da se u tom životu njemu ni ne isplati, da školuje u tom svoja tjelesa, da tobože čini neovisna promatranja, jer onaj, koji je visoko razvijen, treba drugog školovanja, negoli onaj, koji je samo djelomično razvijen.

Koliko između nepažljivih ljudi je uistinu »udubljeno u duboke misli?« Većina njih ograničuje se na to, da bez ikakvog razmišljanja idu za nekom misaonom slikom, koja im je baš slučajno došla pod ruku i kraj toga besmisleno prevraćaju sadržaj svog intelekta, kako bi to od prilike činila bezposlena žena, kad bi raztreseno promatrala stvari svoje garderobe ili svoju kutiju sa dragocijenostima. Zato se ipak ne može reći, da je to mišljenje, jer pod mišljenjem razumjevamo, kako smo prije vidili, postavljanje odnošaja, pridodavanje nečega, što prije toga nije bilo tu. Kod ispravnog mišljenja je spoznavaočeva pažnja promišljeno upravljena na misaone slike, kraj čega on njima posvećuje sav svoj rad.

Kultiviranje točnog promatranja sačinjava prema tomu jedan dio školovanja našeg intelekta i oni, koji se tim bave, iskusit će, da se time njihov intelekt usavršuje u jasnoći, u snazi i većoj prilagodivosti tako, da će se on onda dati upraviti na bilo kakav predmet laglje, nego prije. *Ova moć promatranja stupa, kad je jedamput postignuta, automatski u djelovanje. Mentalno tijelo registrira onda slike, koje, kad se kasnije zahtjeva, smjesta dođu, a da pažnja posjednikova tijela, prije nije bila na to uperena.* Onda nije više nužno, da se pažnja dotičnoga upravi na stvari, koje se pružaju njegovim ćutilima, da može od njih primiti stalan utisak. Jedan vrlo trivialan, ali karakterističan slučaj te vrsti, sama sam doživila. Kad sam jedared putovala sjevernom Amerikom, bilo je među nama nabačeno pitanje, koji broj nosi lokomotiva vlaka, s kojim smo zajedno putovali. Smjesta se je u mojoj svijesti pojavio dotičan broj. To ali absolutno nije bio nikakav slučaj vidovitosti. Za takova šta moralo bi se bilo proletiti cijelim vlakom i pogledati broj. S moje strane nije bilo svjesne nakane, da mi oko, kad je vlak ulazio u stanicu, promatra dotičan broj, ali moje pamćenje si ga je zabilježilo. Kad se je kasnije bilo za taj broj pitalo, pojavila se u meni smjesta mentalna slika ulazećeg vlaka sa brojem na čelu lokomotive. Ta sposobnost, kad je jedamput postignuta, od velike je koristi, jer ona znači, da slike, koje su se oko nas zbivale, a da nismo na njih ni pazili, ipak možemo u svojem pamćenju izazvati, jer treba samo da posegnemo za bilješkama, koje je provelo mentalno, astralno i fizičko tijelo.

Takovo automatsko djelovanje mentalnog tijela, izvan svjestnog djelovanja Jive, radi u nama svima u mnogo većoj mjeri nego što to možemo i slutiti, jer se isnostavilo, da, ako se nekog čovjeka hypnotizira, onda će on moći dati izvještaje o izvjesnom broju sitnih događaja, s kojima se je sastao, a da mu njegova pažljivost nije bila ni najmanje potaknuta. Ti utisci ulaze preko mentalnog tijela do mozga, pa se otisnu u njemu. Na takav način dobiva mentalno tijelo mnogo utisaka, koji nisu dovoljno duboki, da bi mogli prodrijeti do svijesti, ne moguće radi toga, što svijest ne bi bila u stanju, da ih prepozna — već jer nije dosta normalno budna, da bi se osim na dublje utiske obazirala još i na druge. U hypnotičnom, zatim u trance-stanju, u deliriju, u naravnom snu, kad se Jiva odstranio, donosi mozak te utiske opet natrag, oni bivaju obično potisnuti od mnogo jačih utisaka, što ih je Jiva učinio i primio. *Kad je intelekt u promatranju i fiksiranju takovih slabijih utisaka jedamput školovan, onda će Jiva, čim samo uzhtije, moći ih i intelektu oduzeti.*

Ako dva čovjeka idu cestom, a jedan je od njih izvježban u promatranju, dok drugi nije, oni će obojica primati izvjesni broj utisaka, kojih si obojica, dok ih primaju, nisu bili svjesni. Međutim kasnije, bit će školovani posmatrač u stanju, da te utiske ponovno izazove, što kod drugoga ne će biti moguće. Pošto ta sposobnost ima svoje korjenje u javnom mišljenju, to oni, koji bi htjeli, da svoju moć mišljenja izobraze i svladaju, dobro će učiniti, da se priuče točnom promatranju i da se odreknu užitka.

da bezglavo i nemarno naokolo po svijetu lutaju.

Razvoj mentalnih sposobnosti

Kako se slike postepeno nakrcavaju, tako će spoznavaočev posao biti sve zamršeniji i njegova djelatnost koja na njih utječe, počima sada razvijati različite sile, jednu za drugom, a sve one sadržane su u njegovoj božanskoj prirodi. On ne mjeri sada vanjski svijet po njegovom jednostavnom odnosu spram sebe, kao stvari, koje mu čini veselje, odnosno neraspoloženje, već on počima sada te slike, koje predstavljaju predmete, stavljati u red, da ih prema njihovim raznim stranama istražuje i da ih neprestano i opetovano promatra. *On dakle sada počima svoja promatranja dovoditi u red.* Kad je jedna slika izazvala drugu, onda on promatra red, kojim je jedna za drugom išla. Ako je za prvom slikom češće slijedila druga, to se on, kad se pojavi prva, ogledava za drugom, pa tako dovodi obje u međusobnu vezu. To je prvi pokušaj, razumnog prosuđivanja. Tu imamo dakle opet primjer, kako se može izazvati izvjesna sposobnost, koja se u nama nalazi. Čovjek zaključuje, da, jer pojave A i B uvijek slijede jedna za drugom, mora se pojaviti B *baš zato*, jer se je pojavilo A. Pošto je to predviđanje redovito i uvijek utvrđeno, prelazi on dalje, te obe pojave dovodi među sobom uvezu, kao »*uzrok*« i »*posljedicu*«, pa mnoge od griješaka, u koje isprva zapada, nastaju s razloga, što je kod postavljanja tog odnosa »uzroka i posljedice« čestoput prenagao. Kad on nadalje te dobivene slike postavlja jednu do druge, onda će opaziti, da su ili među sobom jednake ili među sobom nejednake, pa će tako razviti *sposobnost uspoređivanja*. On si odabere jednu ili drugu sliku, kao takovu, koja će mu omogućiti užitak, stavlja zatim svoje tijelo u gibanje, da potraži te slike u vanjskom svijetu, pri čem uslijed toga izbora i njegovih posljedica *stvara svoj sud*. On uči, kako će stvari, s obzirom na njihovu jednakost i nejednakost, dovesti u međusobni red; *dok on jedne stvari, uslijed njihove napadne jednakosti, sastavlja, dotle odijeljuje opet druge, uslijed nejednakosti, koje tako očigledno izbijaju*. Naravski, da i pri tom čini mnoge pogreške, koje mora kod kasnijeg promatranja da korigira, jer ga površne sličnosti spočetka lako zbunjuju.

Tako se postepeno razvija moć promatranja, razlikovanja, uspoređivanja, razuma i prosuđivanja. To sve su svojstva, koja vježbom rastu i tako se proširuje aspekt Egosa, kao spoznavaoca radom mišljenja i stalnim i opetovanim djelovanjem i protudjelovanjem Egosa na Ne-Ego.

Da se razvoj tih svojstava pospješi, moramo ih promišljeno i svjesno vježbati i to tako, da iskoristimo okolnosti svakdašnjeg života kao priliku, da ih razvijemo. Kako smo vidili, da se moć promatranja u svakdašnjem životu dade vježbati, isto se tako možemo priučiti na to, da na stvarima oko nas promatramo točke, u kojima si one među sobom naliče ili ne naliče. Možemo izvoditi konačne zaključke i ispitati ih po događajima; nadalje možemo uspoređivati i izreći svoj sud, i sve to možemo činiti svjesno i s izvjesnom namjerom. Kraj tako promišljenog načina u vježbanju raste moć mišljenja brzo i postaje sposobnošću, kojom možemo svijesno raspolagati i koju, kako nam onda osjećaj kaže, uistinu definitivno posjedujemo.

Školovanje intelekta

Intelekt u izvjesnom pravcu školovati, znači do izvjesnog stupnja potpuno ga školovati, jer svaka određena vrst školovanja nosi u mentalnu tvar organizaciju, iz koje se sastoji mentalno tijelo i iznaša na vidik neke spoznavaočeve sile. Svojstvo, da se može posjedovati školovan intelekt, može se primijeniti na svaki problem i može da služi svakoj svrsi. Školovan intelekt može se upotrijebiti kod svakog novog predmeta; on će se s njim ogledati i on će ga svla-

dati na način, koji je neškolovanomu nemoguć. To je korist odgoja.

No uvijek bi trebalo imati na umu, da se školovanje intelekta ne sastoji u tom, da ga nagnjetemo činjenicama, već u tom, da iz njega izmamimo njegove snage. Intelekt ne će rasti uslijed toga, da ga se napuni sa mislima drugih ljudi, već samo tako, da se izobraze njegove vlastite sposobnosti. O velikim učiteljima, koji su se dovinuli do najviših visina ljudskog razvoja, kaže se, da im je poznato sve, što unutar sunčanog sistema eksistira. Tim se ali ne misli reći, da je svaka činjenica, koja unutar toga postoji, stalno nazočna u njihovoj svijesti, nego da su oni u sebi razvili aspekt spoznaje u tolikoj mjeri, da će uvijek, kad svoju pažnju uprave na izvjesnu stvar, saznati o njoj sve do u najmanje tančine. To ima mnogo veće značenje, nego da u pamćenje nakrcamo samo veliki broj činjenica, kao što je isto tako i mnogo korisnije, da si svaku stvar, na koju nam je oko palo, točno pogledamo, nego da smo slijepi, i da svijet poznamo samo po opisu, koji su nam drugi o njemu dali.

Razvoj intelekta ne mjeri se po broju predodžbi, koje on u sebi sadržaje, već prema razvojnom stupnju spoznaje, t. j. snage, da sve, što mu se pruža, može da reproducira. Ovakova moć u svakom je drugom svijetu isto tako korisna, kao i u ovom, i kad ju jedamput posjedujemo, onda ju možemo i svagdje primjeniti, nalazili se mi gdje mu drago.

Veza sa više razvijenim bićima

Ovaj rad školovanja svojeg intelekta, može biti od osobite koristi, ako oni, koji ga poduzmu, dođu u vezu s takovima bićima, koja su već više razvijena. Ako je jedan čovjek oštriji mislilac od nas, može nam pri tom pružiti bitnu pomoć, jer iz njega izlaze titraji višeg reda, nego što ih mi sami možemo proizvesti. Komad željeza dok leži na zemlji, nije u stanju da iznese nikakve titraje topline: leži li slučajno u blizini vatre, reagirati će na titraje i postati vruće. Kad dođemo u doticaj s kojim velikim misliocem, njegovi će titraji utjecati na naše mentalno tijelo i u njemu izazvati korespondirajuće titraje tako, da će s njim zajedno harmonički titrati. Dok se u takovom odnosu nalazimo, osjećamo, kako nam naša mentalna snaga raste i kako nam se naša moć shvaćanja proteže također i na onakove pojmove, kakovi nam obično nedostaju. Kad smo nakon toga opet sami, naći ćemo, da su ti pojmovi međutim izblijedili i postali konfuzni.

Uzmimo za primjer, da slušamo kakovo predavanje i da ga pratimo s razumijevanjem; dok slušamo, dotle i vrlo dobro razumijemo nauku, koju je predavač iznosio. I tako se razilazimo zadovoljni, s osjećajem, da nam se je spoznaja bitno proširila. Slijedeći dan htjeli bismo dobivenu spoznaju saopćiti prijatelju, kad na svoju sramotu otkrijemo, da nam je posve nemoguće reproducirati tok onih misli i ideja, koje su nam bile jučer tako jasne i činile nam se potpuno shvatljive. Nakon čega dosta nestrpljivo rezoniramo: »Siguran sam, da vrlo dobro znadem cijeli tok misli; on stoji predamnom tako jasno, da mi ga je samo zahvatiti«. — Taj osjećaj je nastao iz sjećanja na titraje, koji su prošli kroz mentalno tijelo isto tako kao i Jiva; ondje se još nalazi svijest o pojmovima, koje smo shvatili; ima još i sjećanje na forme, što ih je mentalno tijelo primilo; konačno imamo i osjećaj — pošto je sve to već jedamput bilo stvoreno: da će se dati lako ponovno stvoriti. — Dan prije bili su moćni titraji oštrijeg mislioca oni, koji su izazvali forme, što ih je mentalno tijelo prihvatilo; oni su bili izgrađeni izvana, a ne iznutra. — Ova nesposobnost, što se je pokazala kod tog neuspjelog pokusa, da se naime reproduciraju, oni titraji, ne znače ništa drugo, već da se češće puta mora poduzeti stvaranje tih formi, prije no što će ovi titraji biti dovoljno snažni, da ih se samostalno uvede i da će moći ponovno izazvati for-

me, kakove želimo imati. — Spoznavalac mora da češće puta vibrira u takvom višem smislu, prije nego što će moći po volji reproducirati onakove titraje. — Na temelju one u njemu se nalazeće biti, može on, da u sebi samom razvija snagu, da istu reproducira, nakon što je već više puta na taj način reagirao na pogone, koji dolaze izvana. — Oba ovdje promatrana spoznavaoca posjeduju istu snagu; samo što je ona kod jednoga više razvijena, dok je kod drugoga ostala latentna. — *Dodirom s jednom sličnom, ali već aktivno nastalom snagom biva ovo latentno stanje ukinuto, i tako jača sila ubrza razvoj kod one slabije.* —

Ovdje smo otkrili jedan od razloga, zašto je za nas osobito važno, da se stavljamo u vezu s ljudima, koji su u svom razvoju dalje od nas. — Dodir s takvima ide samo u našu korist; mi rastemo pod uplivom, koji izlazi od njih stimuliran. — *Pravi učitelj koristi svojim učenicima samom svojom prisutnošću daleko više, nego bilo kakvim riječima.*

Ako se želi izvršiti takav utjecaj onda je direktan, osoban dodicaj ipak najdjelotvorniji kanal za to. Manjka li takav posvema, ili je teže do njega doći, *onda se dade takodjer i s pomoću knjiga mnogo postići, samo ako ih se znade pametno izabrati. Kad čitamo knjigu nekog zbilja znamenitog autora, onda bi se morali trsiti, da se za to vrijeme stavimo u stanje potpune negativnosti ili osjetljivosti, da možemo primiti u sebe što više njegovih misaonih titraja.* Nakon što smo pročitali jedno mjesto, moramo se dulje vremena kod njega zadržati, moramo o njemu razmišljati, da bi misli, što ih ono specialno izrazuje, naučili shvatiti i izvukli iz njega sve, što je sakriveno i što bi eventualno s njim stajalo u vezi. — Svu svoju pažljivost moramo posve koncentrirati na to, da preko koprene njegovih riječi prodremo u duh autora. — Takav način čitanja je za nas uzgojno sredstvo, što podupire naš mentalni razvoj. — Manje naporan način čitanja može da nam služi za ugodnu razonodu; može našem intelektu priskrbiti vrijedno znanje, kojim ćemo i sami moći koristiti. — Ovaj gore opisani način čitanja bodri nas u cijelom našem razvitku i oni, koji bi htjeli rasti, a da uzmognu bolje služiti, nebi smjeli, da ga zapuste.

Glava VII.

Koncentracija

Malo ima stvari, koje bi iziskivale toliko snage od istraživača, koji je počeo da škola svoj intelekt, kao vježba koncentracije. — Na prvim stepenicama intelektualnog rada ovisan je cijeli napredak o tom, da li intelekt posjeduje potrebnu brzinu, spretnost i dobru volju, da brzo, jedno za drugim, od osjećaja do osjećaja prima impulze i da li može svoju pažljivost da brzo skreće od jednoga predmeta do drugoga. — Na ovim prvim stepenicama mnogo je vrijedno svojstvo: okretnost, a za napredovanje veoma je bitno, da je pozornost stalno upravljena naprama vani. — Dok intelekt još mora sakupljati materijal za mišljenje, od osobite je prednosti, da je jako gibak; kroz mnoge i mnoge živote raste njegova gibkost i on postaje jači vježbom. Kada nastojimo, da nam postane navikom, da se naš intelekt u svim smjerovima kreće samo prama vani i da ga prisilimo, da svu našu pozornost čvrsto uperi na jednu točku — takova promjena mora naravski izazvati otpor, koja njega uzdrma; intelekt se opire žestoko, kao nejašeni konj, kad prvi put osjeti oštre uzde. —

Vidili smo, da se mentalno tijelo formira prema slikama predmeta, na koje je upravljena pažnja. — Patanjali govori o tom, kako bi se moralo primiriti misaoni princip, t. j. moralo bi se obustaviti reproduci-

vanje vanjskoga svijeta, koji se neprestano mijenja. Ako se promjene, koje se stalno mijenjaju u mentalnom tijelu zatome i ako se to tijelo čvrsto drži u izvjesnoj formi, koja je primljena od neke stalne slike, *onda je to koncentracija obzirom na formu.* Ako se onda na tu formu upravi stalna pažnja tako, da ju spoznavalac potpuno u sebi reproducira, *onda je to reprodukcija obzirom na spoznavaoca.*

Kod koncentracije upravlja se svijest na jednu izvjesnu sliku; cijela spoznavaočeva pažnja uperena je na jednu točku, a da on ne koleba ili ne zastranjuje. Intelekt, koji privučen od vanjskih stvari, neprestano luta od jedne stvari do druge na brzu se ruku formira prama jednoj ili drugoj, biva tako upokoren, obuzdan i od volje prisiljen, da ostane u određenoj formi, t. j. da čvrsto drži sliku, bez obzira na sve ostale utiske, koji na njega jurišaju. Kada intelekt bude na takav način čvrsto povezan s jednom slikom i spoznavalac ju neprestano promatra, onda će on o predmetu saznati mnogo više, nego što bi to mogao postići po opisivanju riječima. — Naša predodžba o nekoj slici,, o nekom kraju, mnogo je tačnija, kad smo sve to sami gledali, nego li da smo o njima čuli ili čitali njihov opis. — Ako se na takav opis koncentriramo, onda se u mentalnom tijelu formira slika i mi dobivamo o tom jasniju predodžbu, nego li kroz samo čitanje. — *Riječi su simboli stvari,* pa ako se koncentriramo samo na okvir jedne stvari, onako, kako ju je iznijela riječ, koja je tu stvar obilježila, onda se taj okvir ispunjuje sve više i više sa detaljima čim je svijest stupila u što bliži dodir sa označenom stvari.—

(Nastavit će se)

Bogovi u progonstvu

Priređeno po djelu Dra **J. J. Van Der Leeuw: Gods in Exile.)**

(Treći nastavak)

IV. Egosove snage

Snaga ljubavi

Nakon što smo se učvrstili u spoznaji, da smo Ego, potrebno je, da upoznamo i snage, kojima, kao Ego raspolažemo.

Na prvom mjestu stoji Egosova ljubav, to jest, snaga jedinstva ili onaj aspekt Egosa, kojega u teozofskoj terminologiji nazivamo Buddhi.

Jedan dio tragedije, koja se počima odigravati u času, kada Egosova svijest silazi u tri tijela i biva stegnuta u njihovu elementalnu svijest, sastoji se u tom, da mi od onda osjećamo, kao da smo zasebna bića i da se krećemo odijeljeno od ostalog svijeta. Ali u času, kad se opet vraćamo Egosu, ove iluzije zasebnosti i odijeljenosti nestaje i mi spoznajemo, što znači Jedinstvo. I onda se događa čudo, da mi sebe još uvijek osjećamo, kao individualno biće, ali znamo ujedno i to, da smo dionici života svakog čovjeka i svakog živog bića. Mi smo život drva, koje raste, ... mi smo život morske vode, ... mi smo život, koji se nalazi u oblacima, u sunčanom svjetlu i u svakoj stvari. To je Egosova snaga ljubavi, — to jest spoznaja jedinstva na ovoj razini. — *a to je jedina pokretna snaga na Putu Savršenstva.*

Nije volja, a ni misao ono, što nas pomiče napred na tom Putu prama božanskom Jedinstvu, — ne, to je ljubav. Ljubav je spoznaja jedinstva i što više spoznajemo to jedinstvo, to više osjećamo, da možemo ljubiti ne samo sve ljude, nego i svako drvo, svaku biljku, svaki kamen i to više bivamo privučeni u jedinstvo božanskog Života. Nastojte zato, da osjetite tu snagu Egosa, da

ste jedno sa svakom stvari. . . . . nastojte, da svoju svijest rastopite u većoj Svijesti i da tako ona postane ta veća Svijest.

U tu svrhu ponajprije nastojte, da osjetite, da je vaša svijest dio Majstorove svijesti i da se potpuno izgubite u Njemu. Nemojte samo misliti o tom jedinstvu sa Majstorom nego ga doista i osjetite i dajte, da ono za vas postane gotovom činjenicom tako, da ćete doista osjećati, da ste Njegov dio. Pri tom ćete doskora uvidjeti, kako to, da je ljubav jedina pokretna snaga na Putu. Jer samo intenzivnost naše ljubavi i našeg obožavanja prama Majstoru, te stepen, do kojega se mi možemo osjećati kao jedno s Njime, omogućuje Njemu, da nas uzme za svojeg učenika.

Na isti način, ali u još daleko većoj mjeri, naša se svijest širi, kada pokušamo, da osjetimo svoje jedinstvo sa samim Velikim Bratstvom i sa njegovom čudesnom Sviješću, koja ima samo jednu Volju, volju samoga Kralja, premda pripada tolikom broju velikih Bića. I ovdje, ako nam uspije, da spoznamo jedinstvo te Svijesti, ova će nas spoznaja povući u tu Svijest i učiniti, da ćemo postati jedno s njome; . . . ona će nas dovesti do prve velike Iniciacije.

Ljubav je kao magnet, ona nas privlači i čini jedno s onim, koga ljubimo, pa zato, ako nam uspije, da spoznamo ljubav Egosovu i da osjetimo, kako se ona daje svakoj stvari i svakom stvoru na tom širokom svijetu, ova će nas spoznaja sigurno dovesti do cilja evolucije, to jest do jedinstva sa Božanstvom.

Kad to jednom osjetimo, onda nam postaje jasno, što zapravo znači okultna maksima. — »Rasti, kao što cvijet raste.« Kad naime cvijet osjeti toplinu sunčanog svjetla, on se širi i u svojem čeznuću za njim raste prama njemu. Ljubav cvijeta za sunčanim svjetlom ono, što čini, da duša raste. U a isto tako je ljubav duše za božanskim svjetlom ono, što čini, da duša raste. U tom rastenju nema naprezanja; ono nije nikakvo guranje ili vučenje napred, ono je tek prirodno čeznuće za sjedinjenjem s onim, koga ljubimo. I to je razlog zašto naša ljubav mora obujmljivati sve i ništa isključivati, ... zašto se ona mora davati slobodno svakoj stvari i svakom stvoru, jer u svemu tomu jest božanski Život, koji mi tražimo. Ako isključimo samo jednu stvar ili jedno biće iz svoje ljubavi, mi time isključujemo sâm božanski Život i otežavamo svoje svjesno sjedinjenje s njime. Mislite na Gospoda Krista, kao na srce ovog jedinstva sviju stvari; . . . . osjetite Njegovu Ljubav, kao ljubav, koja povezuje sve stvari, pa ljubeći Njega, vama će uspjeti, da ljubite sve stvari i sve stvorove na ovom svijetu. I onda ćete uvidjeti, kako duboko istinite su Njegove riječi, da sve, što činimo najmanjemu od svoje braće, da to činimo Njemu.

No i ovdje, spoznavajući ovu snagu Egosovu, mi ne smijemo imati samo misaonu ili intelektualnu predočbu ljubavi, nego moramo tu ljubav Egosovu doista osjetiti, . . . ona mora postati našim bićem i tek onda na njenim krilima mi se možemo dizati u još veće visine. To je snaga, koju moramo naučiti da svjesno upotrebljavamo.

Snaga volje

Druga snaga Egosova, koju moramo također nastojati da upoznamo, kao svoju vlastitu, jest snaga volje, koja se u Teozofiji naziva *Atma*. Mi ne smijemo ovu doista božansku Snagu zamijeniti s onom slabom stvarcom, koju u dnevnom životu nazivamo »voljom«. Malo ima riječi, koje su toliko zlorabljene i neshvaćane, kao ova. Mi tu riječ obično upotrebljavamo onda, kad bismo morali reći »želja« ili »žudnja«; . . . mi kažemo za neku osobu, da ima slabu »volju«, premda takva stvar u opće i ne postoji; — mi govorimo o »sukobu voljâ«, a mislimo zapravo samo »sukob sebičnih željâ«.

Kao što već napred spomenusmo, Coué i Baudoin upotrebljavaju tu riječ, kada zapravo misle plašljiv i mahnit otpor i tako i u jednom od najvažnijih djela o moder-

noj psihologiji nalazimo na konfuzno shvaćanje ovoga pojma.

Prije svega moramo se riješiti raširenog mišljenja, da je volja ono, što *izvodi* stvari i da mi nešto činimo ili izvodimo naporom volje. Učiniti nešto ili izvesti nešto, to nije funkcija volje, nego jednog posve različitog aspekta Egosovog, naime njegove kreativne djelatnosti. Volja pak je Vladalac, Kralj, koji kaže: — »To se ima učiniti!« — ali koji nikada ne ide sâm, da to i izvede. Ili govoreći psihološkim jezikom, volja je snaga, koja drži svijest usredotočenu na jednu stvar i isključuje sve ostalo. Iz toga možemo razabrati, kako mirna, spokojna i nepomična snaga je volja, jer to je snaga, koja drži jednu stvar i isključuje sve ostalo. Ali to je jedna nadasve moćna snaga i to tim više, jer ju tako malo poznajemo i razumijemo.

Mi to možemo najlaglje razumiti, ako analiziramo neke slučajeve, gdje, — kako se to obično izražavamo, — naša volja nije dovoljno jaka. Zamislimo sebi, da smo odlučili, da ćemo se ustati u 6 sati u jutro. Kad to vrijeme dođe, mi se doduše probudimo, ali se prirodno osjećamo pospani i umorni. Kad bismo sada svoju volju upotrebili na ispravan način, ne bismo imali nikakve teškoće kod ustajanja. Mi bismo naime držali samo tu jednu misao, da se moramo ustati, a isključili bi sve ostalo i tako ne bi bilo nikakve borbe, ali u istinu mi dozvoljavamo svojoj kreativnoj imaginaciji, da se igra s problemom ustajanja i mi s jedne strane pomišljamo, kako neugodno i hladno će biti, kad ustanemo iz toplog kreveta, kako neprijatno bit će oblačiti se u tami, a s druge strane mi si zamišljamo, kako bi bilo ugodno još malo dulje ostati u krevetu i još malo zaspati. Na taj način mi smo stvorili slike, koje po svojoj prirodi nastoje, da se ostvare i da nas zadrže u krevetu. Ako se onda počimamo opirati, ovaj otpor je veoma slab, pa ako nam i uspije, da pobjedimo, mi smo si ipak pribavili nepotrebnu borbu, koja troši našu životnu snagu, a mogli smo joj izbjeći, da smo samo poznavali pravo djelovanje volje. Ako nijesmo ustali, to time nismo pokazali svoju slabu volju, nego svoju neobuzdanu imaginaciju. Mi bismo svoju volju onda ispravno upotrebili, da smo svoju kreativnu misao ili imaginaciju držali usredotočenu na jednu jedinu ideju, naime na to, da moramo ustati i da smo isključili svaku drugu misao. Na taj način ne bismo bili dozvolili svojoj imaginaciji, da stvara misli o neugodnosti prigodom ustajanja i o prijatnosti kod ostajanja u krevetu, te uslijed toga ne bismo imali nikavih teškoća, da odmah ustanemo. Snaga volje u nama je ona, koja ima da drži našu svijest usredotočenu na onu stvar, kojom se upravo bavimo i da isključi svaku misao, osjećaj, osobu ili utjecaj, koji bi se mogao umješati u to ili odmamiti našu svijest k nekamo drugamo.

Evo još jednoga primjera: Sigurno je svatko osjetio onaj neugodni osjećaj, koji čovjeka obuzima, kad pomisli, da mora skočiti u vodu iz velike visine. Mi smo doduše odlučili, da ćemo skočiti, ali kad dođe onaj čas, kad to moramo učiniti, mi se bojimo i obično treba dulje vremena prije nego što nam uspije, da skupimo dovoljno odvažnosti, da to učinimo. To se događa zato, jer smo prije toga dozvolili svojoj kreativnoj imaginaciji, da stvori sliku onog neugodnog čuvstva, koje je skopčano sa skakanjem, kao i ugodnog, ako to ne učinimo, a ovako stvorena slika prirodno nas sprečava u našoj namjeri, te nas pomisao na skok u vodu počima ispunjavati strahom, dok nam se prije toga činila ugodnom i privlačivom. Izlaz iz takove situacije moguć je samo onda, ako svoju volju usredotočimo na jednu jedinu stvar, to jest na skok, koji smo odlučili učiniti i ako isključimo svaku misao, osjećaj ili utjecaj, koji bi nas u tom mogao spriječiti. U tom slučaju mi ćemo vidjeti, da kod izvedenja naše odluke ne ćemo naći ni na kakvu teškoću.

Upotreba volje u okultizmu

Ako sve ovo primjenimo kod upotrebe volje za postignuće savršenstva, — a to je naš cilj, — to nam ne će biti teško ustanoviti uzrok našeg prilično čestog neuspjeha. Mi smo odlučili, da ćemo se dovinuti do toga cilja i ta odluka je naša spiritualna sudbina. Time smo mi sebi odredili izvjesnu smjernicu djelovanja, i postavili principe za naše ponašanje, koje smo smatrali bitnima. Ako nam sad uspije, da svoju volju koncentriramo na ovaj jedini svoj cilj i da isključimo sve, što bi nam pri tome moglo smetati, mi ne ćemo imati nikakvih teškoća u borbi. Međutim evo što mi obično radimo: Kada nam se pruži prilika, da radimo u odabranom smjeru, mi počimamo, da razmišljamo o dobrim i lošim stranama, o ugodnostima i neugodnostima ovog izvjesnog djela i time stvaramo slike ili misaone forme, kao što ih obično zovemo, te ih još i pojačavamo čuvstvima i željama, a one onda postaju zaprekom, koja nas prijeci u izvedenju naše prvotne namjere. I onda počima borba sa svim popratnim zlima, kao što su duševne patnje, tjelesno iscrpljenje, a sve to za sobom donosi opasnost, da ne ćemo izvesti ono, što smo si preduzeli. Sve je to međutim ne samo krivo, nego i nepotrebno, jer kad bismo mi svoju volju upotrebili, kako treba, to jest, kad bismo ju koncentrirali na naš cilj samo i na ništa drugo, mi ne bismo imali nikakvih teškoća, ali u času, kad dozvolimo, da nam se u našu svijest umiješa kakova druga misao ili utjecaj i da zaokupi našu pažnju, mi smo izgubljeni. Mi na svaki način moramo razmotriti sve okolnosti i prosuđivati ih svojim zdravim razumom, ali ne smijemo dozvoliti, da nas strani utjecaji odvrate od odabranog smjera.

Nastojte dakle, da spoznate tu volju u sebi, . . . nastojte da vidite, kako ona ispunjuje vašu svijest, kao bijelo svjetlo, koje zasljepljuje; . . . nastojte da osjetite, kako je ona neodoljiva i kako ima snagu, da se drži bilo kojeg cilja, dok nam ne uspije, da ga postignemo. Kad jednom osjetimo i spoznamo pravu snagu volje, ne ćemo nikada više moći reći, da volja može biti slaba! Jer ona je u istinu božanska snaga i dok ne spoznamo njezinu funkciju i zadaću u našem životu, tako dugo ne ćemo moći ispuniti svoju sudbinu.

Upotrebite dakle ovu snagu volje, da nam ona drži u svijesti jednu jedinu svrhu, jedan jedini cilj: *savršenstvo za ljubav svijeta.* To mora biti jedina vaša strast, koja će vas potpuno zaokupiti i vama vladati, koju nitko i ništa ne će moći svladati ili oslabiti. Nemojte misliti, da je to obična želja, što je uostalom samo onda moguće, ako još niste ušli u svijet Egosa i ako još ne znate, što je jedinstvo, ali kad jednom spoznate i razumite, da je sve, što je stvoreno *jedno i to potpuno i nerazorivo jedno,* onda će vam biti jasno, da je individualan spas nešto posve nemogućega.

Spasenje ili usavršenje znači ujedinjenje s božanskim životom, koji se nalazi u svakoj stvari i koji ne može nikada biti individualan, niti pripadati samo malom broju izabranih. Ono, što jedan postigne, to su postigli svi. Kada se jedno čovječje biće dovine do stepena Adepta, to je triumf za sve, što je stvoreno, jer time je jedna veza uspostavljena između čovječanstva i Boga i jedna nova snaga je rođena, koja će da pomogne snašati teret patnjâ ovoga svijeta. U Dante-ovoj *Božanstvenoj Komediji* kaže se, da kad se jedna duša oslobodi iz Čistilišta i uđe u Raj, da se onda cijeli Brijeg Čistilišta trese od veselja. A to je doslovna istina, jer uspjeh svakog pojedinog ljudskog stvora znači veselje za sve, što je stvoreno i taj uspjeh nije nikada samo individualan. Čežnja za usavršenjem jest čežnja, da se oslobodimo iluzije odijeljivosti i da spoznamo realnost univerzalnoga života. I tako se sebičnost i usavršenje među sobom isključuju.

Nastojte dakle, da upotrebite ovu zaista božanstvenu snagu, koju svaki čovjek posjeduje, za uzvišeniji cilj i držite svoju svijest

usredotočenu na ideju savršenstva. Neka ova ideja vlada nad svim, što činimo. U početku će to možda za nas značiti izvjesni napor i nama će biti teško, da obavljamo svoj obični posao, a da svoju svijest držimo upravljenu na više stvari, ali doskora će nam to postati navikom, a volja da postanemo savršeni bit će stalno u pozadini cijeloga našega svakdašnjeg života.

Mi smo Put

Ima jedna stvar, u kojoj smo mi već sada savršeni i božanstveni. Naše pravo biće nije ona polazna i vječno promjenljiva sjena, koju mi zovemo sadašnjošću, nego je naša cijela prošlost i naša cijela budućnost; to je naše potpuno biće, u kojemu je sadržan cijeli naš ciklus evolucije. Prema tomu mi smo i onaj primitivni čovjek, kao i onaj savršeni i ono, za čim mi težimo, je u istinu već i sada naše. *Tajna evolucije leži baš u tomu, da postanemo ono, što u istinu jesmo.* Samo na taj način možemo razumiti onu maksimu, koja se u okultizmu tako često čuje, naime, da, »mi sami moramo postati Put«. Ta je maksima i te kako istinita, ali mi njezinu istinitost tek onda potpuno spoznajemo, kada u svojoj svijesti kao Ego, vidimo cilj, svrhu savršenstva, to jest Adepstvo, ali ne kao neku daleku, izvanjsku stvar, kojoj se možemo približiti izvana, nego kao našu nutarnju zadaću, kao naše pravo Biće. Kada jednom na taj način spoznamo, šta to znači, kad se veli, da mi sami moramo postati Put onda ujedno i znamo, da ništa više na ovom svijetu ne može doći između nas i našega cilja, jer mi smo taj cilj vidjeli i mi smo postali s njim jedno. To je upravo tako, kao da smo vidjeli svoju vlastitu božanstvenost i kao da se taj cilj nalazi u samom središtu našega vlastitog bića. U tom slučaju Put Savršenstva postaje tek razvitak naše vlastite božanstvenosti.

Snaga stvaralačke misli

Nakon što smo upoznali Egosovu snagu ljubavi i volje, moramo još upoznati i njegovu treću veliku snagu, naime snagu stvaralačke misli ili Manas, kako se ona u Teozofiji naziva. Misao u nama jest manifestacija Boga Duha Svetoga, kao što je volja manifestacija Boga Oca, a ljubav Boga Sina. Bog Duh Sveti jest Bog stvaralačke djelatnosti, Bog stvaralac, pa kad jednom spoznamo tu snagu u sebi, mi u sebi osjećamo neograničenu stvaralačku sposobnost, kao i volju da nešto stvaramo. Misao je ona, koja u nama radi, koja stvara i provada odredbe volje. Ako volju usporedimo sa Kraljem, onda je misao njegov prvi ministar i zato bi djelatnost naše stvaralačke volje morala uvijek biti upravljana voljom. Njezina sposobnost stvaranja izgleda da je neograničena. Kad ju jednom spoznamo, onda znamo, da kao Ego možemo sve učiniti; mi u sebi osjećamo neograničenu stvaralačku energiju, s kojom možemo izvesti sve, što volja odredi. I samo onda, kada ova treća snaga, to jest stvaralačka misao ili imaginacija, djeluje, samo onda može doći do ostvarenja naših zamisli. To je razlog, zašto je ta snaga za čovjeka tako opasna, dok on još ne zna, da njome svjesno vlada, jer tako dugo njome upravlja njegova *niža priroda* i on postaje njezinim *robom*.

Upotreba triju snaga

To su dakle tri snage Egosove ili bolje rekući njegova trostruka snaga, jer ove tri snage su zapravo Jedno, one su uistinu trojstvo. Nakon što smo ih pojedinačno upoznali i vidjeli, kako one djeluju u velikom djelu, pokušajmo, da ih upotrebimo sve zajedno, kao što to i mora biti, budući, da su one jedno jedinstvo. Upotrebite dakle volju za to, da vam ona drži pred očima vaš cilj, to jest savršenstvo iz ljubavi prama svijetu. Upotrebite ljubav zato, da vas ona sjedini sa svijetom i da vas uvede u nj! Upotrebite misao zato, da njome sve to provedete. Uspjeh se može postignuti samo onda, ako sve te tri snage djeluju zajedno

ali u tom slučaju nema stvari, koju mi ne bismo mogli izvesti, jer snaga Egosova je božanstvena i zato i neograničena.

Ne smijemo međutim misliti, da ovako moramo postupati samo u iznimnim momentima. . . . . nel to mora postati našom stalnom navikom bez obzira na to, što inače radimo. Upravo u tom leži tajna spiritualnih uspjeha, da, nakon što smo sebe spoznali kao Ego i nakon što smo sebi postali svjesni svojih snaga, da onda više ne padamo u kolotečinu obične tjelesne svijesti, nego da se uzdržimo na visini, do koje smo se uzdigli, premda nam se to u početku činilo nečim nadčovječnim. Slika našeg spiritualnog života vrlo često pokazuje neprekinuti niz uspona i silaženja. Mi se uzdignemo do izvjesne visine, ali onda opet padamo onamo, gdje smo prije bili. Ako želimo nešto postignuti, ne smijemo dozvoliti, da se to događa. Ako nam u meditaciji ili gdje drugdje dođu rijetki momenti spiritualne spoznaje i nadahnuća, mi ih moramo na svaki način zadržati i pod svaku cijenu ostati na stepenu, do kojeg smo se dovinuli. Za prvih dana to će nam se možda činiti nemogućim, ali doskora ćemo se tako naviknuti na to, da ćemo svoj obični posao obavljati sa ovog novog stepena. Jer u istinu mi ne tražimo ulaz u nešto, što je nama tuđe, nego u svoju pravu Domovinu, za koju za vrijeme svojeg progonstva nismo znali.

(Svršit će se)

DRUŠTVENE VIJESTI

za maj, juni i juli 1930.

1. Sestra pretsjednica, profesor Jelisava VAVRA otputovala je 26. VI. u ŽENEVU na Kongres FEDERACIJE TEOZOFSKIH DRUŠTAVA U EVROPI da zastupa ondje JUGOSLAVIJU.

Odanle pošla je u Englesku, da nas zastupa u LONDONU na GLAVNOJ SKUPŠTINI BRITSKOG TEOZOFSKOGA DRUŠTVA; zatim je prisustvovala teozofskim konferencama u HIGH-LEIGH i ostala u Engleskoj do LOGOROVANJA U OMMENU, kuda je otputovala 28. VII, isti dan, kada su i ostali naši članovi pošli iz ZAGREBA, gdje su se sakupili, u Holandiju. Zastupalo nas je 6 članova.

2. Budući da je u isto doba, kada je sestrapretsjednica ostavila našu zemlju, i naš potpredsjednik. Brat Dipl. Ing. Božidar PRIKRIL, pošao na dopust, to je sestra tajnik, dir. Valerija MAYERHOFFER, preuzela vodstvo društva iza kako se je vratila iz KRAPINSKIH TOPLICA, kuda su joj bili omogućili braća Teozofi, da pođe na oporavak iza njezine bolesti, a sestra Milica SUDEN ju je odvela onamo sa svojim autom. Tajnik ovim putem izriče svoju najsrdačniju hvalu i harnost svim članovima na njihovoj bratskoj pažnji i ljubavi!

3. Tajnička korespondenca ovoga razdoblja daje nam ovu sliku:

Osim običnoga društvenoga dopisivanja administrativnoga karaktera, dvije sekcije javljaju da su izabrale nove GLAVNE SEKRETARE; dvije sekcije šalju jugoslavenskoj sekciji, t. j. svim njezinim članovima bratske pozdrave: južno-afrička i engleska; mi smo ih uzvratili; najavljeni su posjeti: G. J. KRISHNAMURTI za Januar, 5 dana u JUGOSLAVIJI; dr. A. BESANT, pretsjednik svih T. D., g. LEADBEATER, Dr. WEDGWOOD, gdja DIJCKGRAAF, gdjica C. BELL, g. J. CORDES i g. Karl RIEDEL. Dva člana drugih sekcija zamolila su nas, da im pribavimo jugoslavenski vizum, a pet da im pošaljemo rabljenih maraka naše države i uopće balkanskih država u zamjenu; poslali su nam svojih. Dva naša člana zamolila su nas, da im pomognemo do premještenja. Četvorica, da im pribavimo austrijski

i holandeski vizum, te tri putne karte u Holandiju, kao i strane valute. Trojici priskrbili smo nekoje stvari, koje su trebali za logorovanje i za boravak u HUIZENU. Jedan naš je član jamolio da mu raspačamo njegove pjesme. Jedan je javio, da mora izostati iz društva, jer da je izgubio namještenje (što naravno nije potrebno, jer mu se za to vrijeme oprašta članarina, dok dobije novo namještenje).

4. Treba konstatovati, da se ove godine, t. j. od početka aprila do sada — dakle u ferijalno doba — dosta intenzivno radi u Zagrebu i u Križevcima, te pomoću dopisivanja. U Zagrebu se sastajemo od jula pače 2 put na tjedan.

5. Primljeno je 5 članova; umro ili izostao nije nitko.

6. Sastanaka bilo je, u koliko ima izvještaja, 32, i to:

Zagreb: Krug Sklad 17, Istina 6, Surya 1 = 24.

Karlovac: Krug Jedinstvo 0.

Čakovec: Krug Sloga radio je mnogo, ali pojedinački, ne sa redovitim sastancima; bio je u vezi sa Centrom u Varaždinu i sa D. Lendavom.

Beograd: Krug Istok nema izvještaja.

Križevci: Krug Ljubav radi takodjer pojedinački; ima često dogovore.

Celje: Krug Krishnaji 2.

Brdovac: Centar radio je pojedinački i 1 član dolazio često na predavanja u Zagreb.

Varaždin: Centar imao je od januara do danas 6.

Hodošan: Centar radi marljivo pojedinački.

7. Predavanja bilo je: 1 javno u KRAPINSKIM TOPLICAMA »PRASTARA MUDROST i g. KRISHNAMURTI« — održao tajnik, dir. V. MAYERHOFFER.

Internih bila su 21.

Zagreb: Prof. Jelisava VAVRA — 1 »Dan Dobre Volje i Radosti« 2. »Sada« 3. Krishnajiveve Pjesme 4. Biskup C. W. Leadbeater u Wien-u.

Dipl. Ing. Božidar Prikril — 1. Stvarajmo si Svijet, kakovoga ga želimo imati! 2. Adresa Dr. A. Besant na Kongresu Reda Služenja u Ženevi 3. Otvorenje Kongresa u Ženevi.

Dir V. Mayerhoffer — 1. Čudesnost Krishnajieva 2. Krishnajiev Govor u T. D. u Londonu. 3. Red Služenja — Internacijonalna Korespondentna Liga — Krug Vitezova — Vegetarstvo — Trezvenost — Zaštita Životinja — Ukinuće Smrtne Kazne 5. Okultizam u Svagdanjem Životu 6. Budućnost T. D.

Franz Pfeiffer: Meine Erinnerungen an Bischof Leadbeader, Krishnaji u. meine Amerika-Reise.

Pavao Pučar — Reinkarnacija i Karma na temelju Sv. Pisma.

Milica Suden — Moji Utisci o Austrijskom T. D. u Wien-u.

Paula pl. Ulmansky — 1. Krishnaji — Pitanja i Odgovori 2. Važna Vijest Teozofima 3. Sjećanje na biskupa Leadbeatera.

Celje: Srečko Konec — O Ljubavi.

Varaždin: Milan Reiching — Temelji Teozofije.

8. Odborske sjednice bile su 2, a raznih dogovora 13.

9. Informacije o Jugoslavenskom Teozofskom Društvu mogu se dobiti kod tajnika u Glavnom Stanu, Mesnička ul. 7 I., lijevo, svakog ponedjelja, četvrtka i subote od 18 do 19 s., inače u njegovom stanu Gundulićeva 45a) I. lijevo.

10. Blagajnik prima članarinu u Glavnom Stanu ponedjeljkom od 17—19 s. ,inače još srijedom i petkom od 17—18 s. do daljnje odredbe.

11. Knjižničar izdaje i prima knjige svakog ponedjeljka od 18—19 s. u Glavnom Stanu.

12. Literatura Teozofsko-okultistička na hrvatskom jeziku može se kupiti u Glavnom Stanu, i to:

a) Krishnamurti: Do Nogu Učiteljevih . . . 5 din.

b) Krishnamurti: »Sada« . . . . 5 din.

e) Teozofija i Teozofsko Društvo . 5 din.
d) Časopis »TEOZOFIJA« I. godište 20 din.
f) Časopis »TEOZOFIJA« II. godište 30 din. sadrži knjigu u prevodu: Upute Mladim Učenicima Okultizma od W. Rogers-a.
g) Časopis »TEOZOFIJA« III. godište pretplata . . . . 42 din.
h) Časopis »TEOZOFIJA« III. godište br. 1/2 . . . . 15 din.
i) Časopis »TEOZOFIJA« III. godište br. 3 . . . . 8 din.
j) Časopis »TEOZOFIJA« III. godište br. 4 . . . . 8 din.

U trećem godištu biće sadržane dvije potpune knjige u prevodu:

Dr. A. Besant — Moć Mišljenja i Dr. Van der Leeuw: Bogovi u progonstvu.

Predavanja J. T. D. I. serija 1—10 10 din.

Predavanja J. T. D. II. ser. 11—20 10 din.

Pojedina predavanja 1 din ili ako su veća 2.

18. Svakog ponedeljka je predavanje u Krugu Sklad, u 19 s. 15 u Glavnom Stanu, a srijedom u Krugu Istini sastanak sa diskusijom u isto doba.

Interesenti imaju pristup 2., 3., 4. i 5. ponedjeljak u mjesecu — 1 ponedjeljak *rezerviran je za članove.* Ne treba zvoniti, odlaže se u hallu. Umoljavaju se članovi i p. n. publika, da dolaze na vrijeme, a svakako prije nego li predavanje započne, jer inače bune. Počimaće se uvijek tačno.

Umoljavamo članove, da kod odgovora uvijek navedu broj našega pisma i prilože marku od Din 1.— za poštarinu.

Tajnik J. T. D.:
V. M.

Sloboda misli

Budući, da se Teozofsko društvo raširilo već po čitavom svijetu i jer su pripadnici svih religija postali njegovim članovima, a da se za to nisu trebali odreći specialnih dogmi, naučanja ili vjerovanja svojih religija, smatramo potrebnim, da naglasimo, i istaknemo činjenicu, da nema nauke, ma tko ju naučavao . . . niti mišljenja, ma čije ono bilo. . . . koje bi bilo obvezatno za članove Teozofskog Društva ili koje oni ne bi smjeli prihvatiti ili zabaciti. Prihvat triju tačaka, kojima je izražena svrha T. D. jedini je uvet, da netko bude primljen za njegovog člana. Nijedan učitelj, niti pisac, počevši od gdje H. B. Blavatsky, nema tog autoriteta, da bi smio svoju nauku ili svoje mišljenje nametnuti članovima T. D. Svaki član ima jednako pravo da bude pristalica bilo kojeg učitelja ili koje škole, ali nema pravo, da ono, što je on izabrao, nametne drugima. Nikomu se ne može osporiti pravo da glasuje, niti da bude biran za funkcionara T. D. radi njegova naziranja ili radi toga, jer pripada bilo kojoj školi mišljenja. Naziranje ili vjerovanje niti pribavlja privilegije, niti uzrokuje zapostavljanje. Generalno Vijeće T. D. najozbiljnije umoljava sve članove, da se ovih temeljnih principa T. D. najtočnije drže, da ih svuda brane, da prama njima postupaju i da se neustrašivo služe svojim pravom potpune slobode mišljenja i izražavanja svojih misli u granicama pristojnosti i poštivanja prama drugima.

„Teozofija" izlazi svaki drugi mjesec - Godišnja pretplata iznosi Dinara 42·— Vlasnik i izdavač: Jugoslavensko Teozofsko Društvo, Zagreb — Odgovorni urednik: Dipl. Ing. Božidar Prikril, Zagreb, Vinkovićeva ulica 9. — Tisak štamparije „Ekspres" (D. Brečević), Zagreb, Medulićeva ulica 10.

Teozofsko društvo

Predsjednik: Dr Annie Besant. *Potpredsjednik:* A. P. Warrington.
Tajnik: Ernest Wood, prof. *Blagajnik:* A. Schwarz.

Predsjednikov mjesečnik: The Theosophist.

Sekcija.	
1. *Sjeverna Amerika:*	Mr. L. W. Rogers-Wheaton, Illinois. U. S. A.
2. *Engleska:*	Mrs. Jackson — 23. Bedford Squre London W. C. I.
3. *Indija:*	Mr. D. K. Telang — T. S., Benares City.
4. *Australija:*	Mr. Harold Morton — 29 Bligh Street, Synedy, N. S. W.
5. *Švedska:*	Froken Linda Edstrom — Sstermalmsgatan 75, Stockholm.
6. *Nova Zelandija:*	Mr. William Crawford — 371 Qeen Street, Auckland.
7. *Nizozemska:*	Mevr. C. Ramondt-Hirschman — Amsteldijk 76, Amsterdam.
8. *Franceska:*	Monsieur Charles Blech — 4 Square Rapp, Paris VII.
9. *Italija:*	Donna Luisa Gamberini — 109 via Masaccio, Florence 22.
10. *Njemačka*	Herr Dr. Johannes M. Verweyen, Bonn, Behringstr. 2.
11. *Kuba:*	Senor Eldemiro Felix — Apartado 365, Havana.
12. *Madžarska*	Mrs. E. de Rathonyi. VI. Delibab u. Budapest I.
13. *Finska:*	Dr. John Sonk — Kansakoulukatu 8. Helsingsfors.
14. *Rusija:**	Madame A. Kamensky — 2. R. Cherbuliez Geneva.
15. *Českoslovačka:*	Josef Skuta — Kunčičky 290, Mor., Ostrava Čehoslovačka.
16. *Južna Afrika:*	Mis. M. Murchie 349 Longmarket Street Pietermaritzburg. Natal. South Africa.
17. *Škotska:*	Mr. John P. Allan. 28 Great King Street, Edinburgh.
18. *Švajcarska:*	Mme Louisa Rollier, 15. Rue St. Jean, Genova.
19. *Belgija:*	Mons. Gaston Polak — 51 Rue de Commerce Bruxelles.
20. *Neth. East Indies:*	A. J. H. van Leeuwen — Dacosta Blv. 14, Bandoeng, Java.
21. *Burma:*	N. A. Naganathan — 102, 49 th Street, East Rangoon.
22. *Austrija:*	Herr John Cordes — Theresianumgasse 12, Wien IV.
23. *Norveška:*	Herr Julius Michelsen. Bakkegt. 23. (II). Inng. Munkedamsven. Oslo.
24. *Egipat:*	J. H. Perez Esq. P. O. Box 240 — Cairo.
25. *Danska:*	Mr. H. O. Sverrild — Gl. Kongevej 103. Copenhagen. V.
26. *Irska:*	T. Kennedy Esq. — 16 South Frederic Street, Dublin.
27. *Mexico:*	Ad de la Pena Gil — P. O. Box 8014, Mexico Cyty.
28. *Canada:*	A. E. S. Smythe Es. 26 W Glen Av. Toronto 12.
29. *Argentina:*	Dr C. A. Stoppel — Sarmiento 1232. Mendoza.
30. *Čile:*	Armando Hamel — Casilla de Correo 548 Valparaiso.
31. *Brazilija:*	Mr. Caio Lustosa Lemos, Rua 7 de Seltembro, Nr. 209—3° andar.
32. *Bugarska:*	Monsieur Sophrony Nickoff — 84. Tzar Simeon, Sofia.
33. *Islandija:*	Mrs Kristin Hatthiasson, Ingolfsstr. 22, Reykjavik.
34. *Španija:*	Esther Nicolau — Clares 14., Barcelona
35. *Portugal:*	A. R. Silva Junior — Av. Almirante 58 Reis 1E Lisbon.
36. *Wales:*	Conu. Peter Freeman — 3 Rectory Road, Penarth.
37. *Poljska:*	Mme W. Wrzesniewska — Krucza Ut. 23 m. 11 Warszawa.
38. *Urugvaj:*	A. Castells Carafi — Casilla Correo 595, Montevideo.
39. *Porto Riko:*	Francisco Vincenty — P. O. Box 85, San Juan, Porto Rico.
40. *Roumania:*	Mme. Helene Romniciano, c/o Mme Zoe Pallade — Str. Labirintu., No 62, Bucuresti.
41. *Jugoslavija:*	Miss Prof. Jelisava Vavra, Mesnička ul. 7/I., Zagreb.
42. *Ceylon:*	Mrs. El. Lourensz — 14 Stubbs Pl., Bambalapitiya, Colombo.
43. *Grčka:*	Mr Cimon Prinaris, Homer Str. No 20 Atena.
44. *Centralna Amerika:*	Senor Mariano L. Coronado, Apartado 563, San José, CostaRica
45. *Central South Afrika:*	A. Sidney Ransom P. O. Box 863, Johannesburg.
46. *Paraguay:*	Signor José Marsal, Independencia National, N. 485, Casila Correo 83.
47. *Kina:*	Mr. M. Mamuk P. O. Box 632, Hong Kong, China.